

Suvestinė redakcija nuo 2012-12-02 iki 2013-12-19

Nutarimas paskelbtas: Žin. 2010, Nr. [88-4637](#), i. k. 1101100NUTA00001052

Nauja redakcija nuo 2012-03-11:

Nr. [258](#), 2012-03-07, Žin. 2012, Nr. 30-1399 (2012-03-10), i. k. 1121100NUTA00000258

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL VALSTYBĖS VALDOMŲ ĮMONIŲ VEIKLOS SKAIDRUMO UŽTIKRINIMO GAIRIŲ APRAŠO PATVIRTINIMO IR KOORDINUOJANČIOS INSTITUCIJOS PASKYRIMO

2010 m. liepos 14 d. Nr. 1052

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo (Žin., 1998, Nr. [54-1492](#); 2002, Nr. [60-2412](#); 2006, Nr. [87-3397](#)) 7 straipsnio 1 dalimi ir 8¹ straipsniu, Lietuvos Respublikos Vyriausybė
n u t a r i a :

1. Patvirtinti Valstybės valdomų įmonių veiklos skaidrumo užtikrinimo gairių aprašą (pridedama).

2. Nustatyti, kad Valstybės valdomų įmonių veiklos skaidrumo užtikrinimo gairių aprašo nuostatos, reglamentuojančios valstybės valdomų įmonių informacijos atskleidimą, jų metinio pranešimo ir tarpinių pranešimų arba metinės veiklos ataskaitos ir tarpinių veiklos ataskaitų turinį, apskaitos tvarkymą, tarpinių finansinių ataskaitų rinkinių rengimą, metinių finansinių ataskaitų rinkinių audito atlikimą, pranešimų, veiklos ataskaitų ir finansinių ataskaitų rinkinių pateikimą, taikomos pagal principą „laikykis arba paaiškink“.

3. Paskirti Ūkio ministeriją valstybės įmonių, akcinių bendrovių ir uždarųjų akcinių bendrovių, kurių akcininkė yra valstybė, gero valdymo politiką formuojančia ir šios politikos įgyvendinimą koordinuojančia institucija.

4. Siūlyti valstybės valdomoms bendrovėms imtis veiksmų, kad Valstybės valdomų įmonių veiklos skaidrumo užtikrinimo gairių aprašo nuostatų laikytųsi jų dukterinės akcinės bendrovės ir uždarnosios akcinės bendrovės, kuriose valstybės valdomoms bendrovėms priklauso ne mažiau kaip 1/2 balsų visuotiniame akcininkų susirinkime.

MINISTRAS PIRMININKAS

ANDRIUS KUBILIUS

ŪKIO MINISTRAS

DAINIUS KREIVYS

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2010 m. liepos 14 d. nutarimu Nr. 1052
(Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2012 m. kovo 7 d. nutarimo Nr. 258
redakcija)

VALSTYBĖS VALDOMŲ ĮMONIŲ VEIKLOS SKAIDRUMO UŽTIKRINIMO GAIRIŲ APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Valstybės valdomų įmonių veiklos skaidrumo užtikrinimo gairių aprašo (toliau – Skaidrumo gairės) paskirtis – didinti valstybės valdomų įmonių veiklos skaidrumą, atsakingumą Lietuvos visuomenei, patrauklumą investuotojams, galimiams verslo partneriams, taip pat sudaryti sąlygas diegti pasaulyje pripažintus gero valdymo principus valstybės valdomose įmonėse – rengti ir skelbti išsamią informaciją apie valstybės valdomų įmonių veiklą ir jos rezultatus.

2. Lietuvos Respublika – svarbi akcinių bendrovių ar uždaryjū akcinių bendrovių akcininkė ir valstybės įmonių savininkė Lietuvoje. Valstybės valdymo institucijos (paprastai – ministerijos) įgyvendina valstybės, kaip valstybės įmonės savininkės, teises ir pareigas 91-je valstybės įmonėje, taip pat įgyvendina 56-ių valstybei nuosavybės teise priklausančių akcinių bendrovių ir uždaryjū akcinių bendrovių, kuriose valstybė turi daugiau kaip 1/2 balsų visuotiniame akcininkų susirinkime, akcijų suteikiamas turtines ir neturtines teises, iš jų 35-iose yra vienintelė akcininkė, kitose – viena iš akcininkų. Reguluojamoje rinkoje prekiaujama 2 akcinių bendrovių akcijomis. Valstybės valdomų įmonių yra įvairiose šaliai svarbiose ūkio šakose: energetikos, ryšių, transporto ir kitose. Jos sukuria svarią ekonominę vertę ir turi didelę reikšmę visos šalies ekonominei raidai, socialinės ir užimtumo politikos įgyvendinimui. Be to, jos – visos valstybės, t. y. visų Lietuvos mokesčių mokėtojų, turtas. Atsižvelgdama į tai, valstybė (jai atstovaujančios institucijos) turi būti aktyvi ir profesionali savininkė, siekti gerinti valstybės valdomų įmonių valdymą.

3. Vienas iš svarbių Lietuvos Respublikos Vyriausybės tikslų – didinti valstybės valdomų įmonių veiklos skaidrumą ir imtis priemonių gero valdymo principams jose įdiegti. Šių įmonių valdymas turi būti pagrįstas atvirumu, aktyvaus dalyvavimo valdant kapitalą ir gero valdymo principais. Jos turi kurti vertę. Be to, valstybės valdomoms įmonėms neturi būti sudaromos išskirtinės sąlygos. Jau šiuo metu jos vadovaujasi tais pačiais įstatymais kaip visos kitos įmonės, pavyzdžiui, Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymu (Žin., 2001, Nr. [99-3515](#)), Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatymu (Žin., 2001, Nr. [99-3516](#); 2008, Nr. [79-3098](#)). Valstybės valdomoms bendrovėms taikomas Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymas (Žin., 2000, Nr. [64-1914](#); 2003, Nr. [123-5574](#)), Lietuvos Respublikos vertybinių popierių įstatymas (Žin., 2007, Nr. [17-626](#); 2011, Nr. [145-6819](#)). Skaidrumo gairėse nustatyti papildomi (be nustatytųjų įstatymuose) reikalavimai, kurie didintų valstybės valdomų įmonių veiklos skaidrumą ir atsakingumą Lietuvos mokesčių mokėtojams, investuotojų pasitikėjimą jomis, padėtų pritraukti vietas ir užsienio investicijų.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

4. Skaidrumo gairėse vartojamos sąvokos:

Bendrovių valdymo kodeksas – „NASDAQ OMX Vilnius“ listinguojamų bendrovių valdymo kodeksas.

Koordinuojanti institucija – Lietuvos Respublikos Vyriausybės paskirta institucija, atsakinga už valstybės įmonių, akcinių bendrovių ir uždarytų akcinių bendrovių, kurių akcininkė yra valstybė, gero valdymo politikos formavimą ir įgyvendinimo koordinavimą.

Valdymo koordinavimo centras – kaip ši sąvoka apibrėžta Valstybės turtinių ir neturtinių teisių įgyvendinimo valstybės valdomose įmonėse tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. birželio 6 d. nutarimu Nr. 665 (Žin., 2012, Nr. [67-3394](#)).

Valstybei atstovaujanti institucija – valstybės įmonės savininko teises ir pareigas įgyvendinanti Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota valstybės valdymo institucija; valstybei nuosavybės teise priklausančių akcinių bendrovių ir uždarytų akcinių bendrovių akcijų suteikiamas turtines ir neturtines teises įgyvendinanti valstybės institucija, įstaiga, valstybės įmonė Valstybės turto fondas ar kitas juridinis asmuo, kuriems teisės aktų nustatytais atvejais ir tvarka šios akcijos perduotos patikėjimo teise valdyti, naudoti ir disponuoti.

Valstybės valdoma įmonė – ūkinę komercinę veiklą vykdanči valstybės įmonė, akcinė bendrovė ir uždaroji akcinė bendrovė, kuriose valstybei nuosavybės teise priklauso akcijų, suteikiančių daugiau kaip 1/2 visų balsų šios bendrovės visuotiniame akcininkų susirinkime. Jeigu Skaidrumo gairių nuostatos skirtos valstybės valdomoms įmonėms – akcinėms bendrovėms ar uždarosioms akcinėms bendrovėms, vartojama sąvoka „valstybės valdoma bendrovė“.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1417](#), 2012-11-28, Žin., 2012, Nr. 139-7118 (2012-12-01), i. k. 1121100NUTA00001417

5. Kitos Skaidrumo gairėse vartojamos sąvokos apibrėžtos Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatyme, Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybės įmonių įstatyme (Žin., 1994, Nr. [102-2049](#); 2004, Nr. [4-24](#)), Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatyme ir kituose teisės aktuose.

III. SKAIDRUMO GAIRIŲ TAIKYMAS

6. Skaidrumo gairėmis turi vadovautis visos valstybės valdomos įmonės, nesvarbu, kokio jos dydžio (kapitalo dydis, pardavimo ir (ar) paslaugų apimtis, darbuotojų skaičius), kokia jų veiklos sritis ar koks teisinis statusas.

7. Jeigu valstybė yra viena iš akcinės bendrovės ar uždarosios akcinės bendrovės akcininkų, valstybei atstovaujanti institucija glaudžiai bendradarbiauja su kitais šios bendrovės akcininkais ir siekia, kad būtų įgyvendinamos Skaidrumo gairės.

8. Kad valstybės valdomos bendrovės akcijomis neprekiuojama reguliuojamoje rinkoje, neturėtų būti pateisinama priežastis, dėl kurios nesilaikoma Skaidrumo gairių ir Bendrovių valdymo kodekso nuostatų, nebent jos būtų susijusios su akcijų prekyba reguliuojamoje rinkoje.

9. Kad valstybės valdoma įmonė yra valstybės įmonė, neturėtų būti pateisinama priežastis, dėl kurios nesilaikoma Skaidrumo gairių ir Bendrovių valdymo kodekso nuostatų, nebent jas galima taikyti tik akcinėms bendrovėms ar uždarosioms akcinėms bendrovėms.

IV. INFORMACIJOS ATSKLEIDIMAS

10. Valstybės valdoma įmonė vadovaujasi Bendrovių valdymo kodekso nuostatomis dėl informacijos atskleidimo, išdėstytomis šio kodekso X principu („Informacijos atskleidimas“), kitomis Bendrovių valdymo kodekse nurodytus principus detalizuojančiomis nuostatomis, susijusiomis su viešu informacijos atskleidimu.

11. Valstybės valdoma įmonė viešai skelbia valstybei atstovaujančios institucijos nustatytus įmonės tikslus ir užduotis, finansinius ir kitus veiklos rezultatus, esamą darbuotojų skaičių, metinį darbo užmokesčio fondą, valstybės valdomos įmonės vadovų ir jų pavaduotojų

mėnesinę algą, finansiniais metais įvykdytus, vykdomus ir planuojamus pirkimus ir investicijas.

12. Valstybės valdoma bendrovė rengia metinį pranešimą ir tarpinius 3, 6, 9 ir 12 mėnesių pranešimus (toliau – tarpiniai pranešimai), o valstybės įmonė – metinės veiklos ataskaitą ir tarpines 3, 6, 9 ir 12 mėnesių veiklos ataskaitas (toliau – tarpinės veiklos ataskaitos).

13. Informacija apie valstybės valdomą įmonę pasiekama visuomenei (skelbiama įmonės interneto svetainėje, o jeigu valstybės valdoma įmonė neturi savo interneto svetainės, – valstybei atstovaujančios institucijos interneto svetainėje).

V. VALSTYBĖS VALDOMŲ ĮMONIŲ METINIO PRANEŠIMO AR METINĖS VEIKLOS ATASKAITOS, TARPINIŲ PRANEŠIMŲ, TARPINIŲ VEIKLOS ATASKAITŲ TURINYS

14. Valstybės valdomos bendrovės metiniame pranešime, atitinkamai valstybės įmonės metinėje veiklos ataskaitoje, be įstatymų nustatytų akcinių bendrovių ir uždarytų akcinių bendrovių metinių pranešimų, atitinkamai valstybės įmonės metinės veiklos ataskaitos, privalomų turinio reikalavimų, nurodoma (pateikiama):

14.1. valstybės valdomos įmonės:

14.1.1. veiklos strategija ir tikslai (finansiniai ir nefinansiniai);

14.1.2. pasiektų veiklos rezultatų atitiktis valstybės valdomos įmonės veiklos tikslams;

14.1.3. pagrindiniai įvykiai, turintys esminės reikšmės valstybės valdomos įmonės veiklai, įvykę per ataskaitinį laikotarpį;

14.1.4. informacija apie teikiamų paslaugų ar gaminamos produkcijos rinką, jeigu tai nėra valstybės valdomos įmonės komercinė paslaptis;

14.1.5. pagrindiniai klientai ir pagrindinės jų grupės, jeigu tai nėra valstybės valdomos įmonės komercinė paslaptis. Jei valstybės valdomos įmonės atskleidžia segmentų informaciją, pagrindiniai klientai pateikiami pagal atskirus segmentus;

14.1.6. investicijos per ataskaitinį laikotarpį, didžiausi vykdomi ar planuojami investicijų projektai;

14.1.7. bendras metinis darbo užmokesčio fondas, vidutinis mėnesinis darbo užmokestis pagal einamas pareigas ir (arba) padalinius;

14.1.8. vykdomos socialinės, aplinkosaugos iniciatyvos ir politika;

14.1.9. informacija apie Skaidrumo gairių IV–VII skyrių nuostatų laikymąsi: nurodoma, kaip jos įgyvendinamos, kokių nuostatų nesilaikoma ir kodėl;

14.1.10. veiklą apibūdinantys pagrindiniai finansiniai rodikliai (pelningumo, likvidumo, turto panaudojimo efektyvumo), jų kaita per 3 metus;

14.1.11. valdymo organai;

14.1.12. kita iki pranešimo ar veiklos ataskaitos paskelbimo dienos paaiškėjusi svarbi informacija, turinti įtakos valstybės valdomos įmonės veiklai;

14.2. valstybės valdomos bendrovės:

14.2.1. informacija ir ataskaitos, kurias pagal Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatymą ir Bendrovių valdymo kodeksą savo metiniame pranešime turi atskleisti akcinės bendrovės, kurių vertybiniais popieriais prekiaujama reguliuojamoje rinkoje;

14.2.2. dividendų politika;

14.3. valstybės įmonės:

14.3.1. savininko kapitalo ar turta, kuris pagal įstatymus gali būti valstybės nuosavybė, atitinkančio kapitalo dydžio vertė, jų pokyčiai per ataskaitinius finansinius metus, kapitalo vertės padidinimo priežastys ir finansavimo šaltiniai;

14.3.2. pelno įmoka į Lietuvos Respublikos valstybės biudžetą, jeigu ji nustatyta mažesnė kaip 50 procentų įmonės ataskaitinių finansinių metų pelno, nuoroda į Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimą, kuriuo nustatyta mažesnė pelno įmoka.

15. Valstybės valdomos bendrovės tarpiniuose pranešimuose ar valstybės įmonės tarpinėse veiklos ataskaitose glaustai pateikiama svarbiausia informacija apie valstybės valdomos įmonės veiklą apibūdinančius rodiklius ir jų pokyčius, palyginti su praėjusiais laikotarpiais.

VI. APSKAITOS TVARKYMAS IR FINANSINIŲ ATASKAITŲ RINKINIAI

16. Valstybės valdomos įmonės apskaitą tvarko pagal tarptautinius apskaitos standartus.

17. Valstybės valdoma įmonė rengia tarpinius (3, 6, 9 ir 12 mėnesių) finansinių ataskaitų rinkinius.

18. Valstybės valdomų įmonių metinių finansinių ataskaitų rinkinių auditas atliekamas pagal tarptautinius audito standartus.

VII. PRANEŠIMŲ, VEIKLOS ATASKAITŲ IR FINANSINIŲ ATASKAITŲ RINKINIŲ PATEIKIMAS IR SKELBIMAS

19. Valstybės valdoma bendrovė metinį pranešimą ir tarpinius pranešimus ar valstybės įmonė metinę veiklos ataskaitą ir tarpines veiklos ataskaitas, metinių ir tarpinių finansinių ataskaitų rinkinius ir metinių finansinių ataskaitų nepriklausomo auditoriaus išvadas skelbia viešai savo interneto svetainėje, o jeigu valstybės valdoma įmonė neturi savo interneto svetainės, – valstybei atstovaujančios institucijos interneto svetainėje:

19.1. teisės aktų nustatyta tvarka patvirtintus metinį pranešimą, metinę veiklos ataskaitą, metinių finansinių ataskaitų rinkinį, taip pat metinių finansinių ataskaitų nepriklausomo auditoriaus išvadą – ne vėliau kaip balandžio 30 d.;

19.2. tarpinių (3 mėnesių) finansinių ataskaitų rinkinį ir tarpinį pranešimą ar tarpinę veiklos ataskaitą – ne vėliau kaip gegužės 31 d.;

19.3. tarpinių (6 mėnesių) finansinių ataskaitų rinkinį ir tarpinį pranešimą ar tarpinę veiklos ataskaitą – ne vėliau kaip rugpjūčio 31 d.;

19.4. tarpinių (9 mėnesių) finansinių ataskaitų rinkinį ir tarpinį pranešimą ar tarpinę veiklos ataskaitą – ne vėliau kaip lapkričio 30 d.;

19.5. tarpinių (12 mėnesių) finansinių ataskaitų rinkinį ir tarpinį pranešimą ar tarpinę veiklos ataskaitą – ne vėliau kaip kitų metų vasario 28 dieną.

20. Skaidrumo gairių 19 punkte nurodyti dokumentai valstybės valdomos įmonės interneto svetainėje pateikiami PDF formatu, sudaromos techninės galimybės juos išspausdinti. Jeigu valstybės valdoma įmonė neturi savo interneto svetainės, šie dokumentai skelbiami valstybei atstovaujančios institucijos interneto svetainėje.

21. Valstybės valdoma bendrovė metinį pranešimą, tarpinius pranešimus, finansinių ataskaitų rinkinius ir metinių finansinių ataskaitų nepriklausomo auditoriaus išvadą, o valstybės įmonė metinę veiklos ataskaitą, tarpines veiklos ataskaitas, tarpinius finansinių ataskaitų rinkinius pateikia valstybei atstovaujančiai institucijai Skaidrumo gairių 19.1–19.5 punktuose nustatytu laiku.

VIII. APIBENDRINANČIŲ ATASKAITŲ RENGIMAS IR SKELBIMAS

22. Valstybei atstovaujanti institucija Skaidrumo gairių 19 punkte nurodytus dokumentus pateikia valdymo koordinavimo centrui per 3 darbo dienas nuo atitinkamų dokumentų viešo paskelbimo, tačiau ne vėliau kaip kitą darbo dieną po to, kai baigiasi Skaidrumo gairių 19.1–19.5 punktuose nurodyti terminai. Valstybei atstovaujanti institucija taip pat teikia koordinuojančiai institucijai su gero valdymo politikos formavimu ir šios politikos įgyvendinimu, įskaitant Skaidrumo gairių nuostatų taikymą, susijusią informaciją ir paaiškinimus, dėl kurių į valstybei atstovaujančią instituciją su motyvuotu prašymu kreipiasi koordinuojanti institucija.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1417](#), 2012-11-28, *Žin.*, 2012, Nr. 139-7118 (2012-12-01), i. k. 1121100NUTA00001417

23. Valdymo koordinavimo centras:

23.1. rengia apibendrinančias metines ir tarpines (3, 6, 9 ir 12 mėnesių) ataskaitas apie valstybės valdomas įmones ir jų veiklą, kuriose taip pat turi būti pateikiama Skaidrumo gairių 23.2 punkte nurodyta informacija ir kita informacija apie Skaidrumo gairių laikymąsi;

23.2. vertina valstybės valdomų įmonių atskleidžiamos informacijos, metinių ir tarpinių pranešimų, metinių ir tarpinių veiklos ataskaitų, veiksmų pateikiant metinius pranešimus ir (ar) veiklos ataskaitas, finansinių ataskaitų rinkinius atitinkamoms institucijoms ir viešai skelbiant atitiktį Skaidrumo gairių nuostatom.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1417](#), 2012-11-28, *Žin.*, 2012, Nr. 139-7118 (2012-12-01), i. k. 1121100NUTA00001417

24. Valdymo koordinavimo centras apibendrinančias ataskaitas apie valstybės valdomas įmones rengia, viešai skelbia savo interneto svetainėje ir teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybei, o koordinuojančios institucijos ar valstybei atstovaujančios institucijos prašymu – šioms institucijoms:

24.1. metinę ataskaitą apie valstybės valdomas įmones – ne vėliau kaip liepos 1 dieną;

24.2. tarpinę (3 mėnesių) ataskaitą apie valstybės valdomas įmones – ne vėliau kaip liepos 15 dieną;

24.3. tarpinę (6 mėnesių) ataskaitą apie valstybės valdomas įmones – ne vėliau kaip rugsėjo 30 dieną;

24.4. tarpinę (9 mėnesių) ataskaitą apie valstybės valdomas įmones – ne vėliau kaip gruodžio 31 dieną;

24.5. tarpinę (12 mėnesių) ataskaitą apie valstybės valdomas įmones – ne vėliau kaip kitų metų kovo 31 dieną.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1417](#), 2012-11-28, *Žin.*, 2012, Nr. 139-7118 (2012-12-01), i. k. 1121100NUTA00001417

9 skyrius. Neteko galios nuo 2012-12-02

Skyriaus naikinimas:

Nr. [1417](#), 2012-11-28, *Žin.* 2012, Nr. 139-7118 (2012-12-01), i. k. 1121100NUTA00001417

Priedo pakeitimai:

Nr. [258](#), 2012-03-07, *Žin.*, 2012, Nr. 30-1399 (2012-03-10), i. k. 1121100NUTA00000258

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas

Nr. [18](#), 2011-01-12, *Žin.*, 2011, Nr. 6-228 (2011-01-15), i. k. 1111100NUTA00000018

Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. liepos 14 d. nutarimo Nr. 1052 "Dėl Valstybės valdomų įmonių veiklos skaidrumo užtikrinimo gairių aprašo patvirtinimo ir koordinuojančios institucijos paskyrimo" pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas

Nr. [258](#), 2012-03-07, *Žin.*, 2012, Nr. 30-1399 (2012-03-10), i. k. 1121100NUTA00000258

Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. liepos 14 d. nutarimo Nr. 1052 "Dėl Valstybės valdomų įmonių veiklos skaidrumo užtikrinimo gairių aprašo patvirtinimo ir koordinuojančios institucijos paskyrimo" pakeitimo

3.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas

Nr. [1417](#), 2012-11-28, *Žin.*, 2012, Nr. 139-7118 (2012-12-01), i. k. 1121100NUTA00001417

Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. liepos 14 d. nutarimo Nr. 1052 "Dėl Valstybės valdomų įmonių veiklos skaidrumo užtikrinimo gairių aprašo patvirtinimo ir koordinuojančios institucijos paskyrimo" pakeitimo